

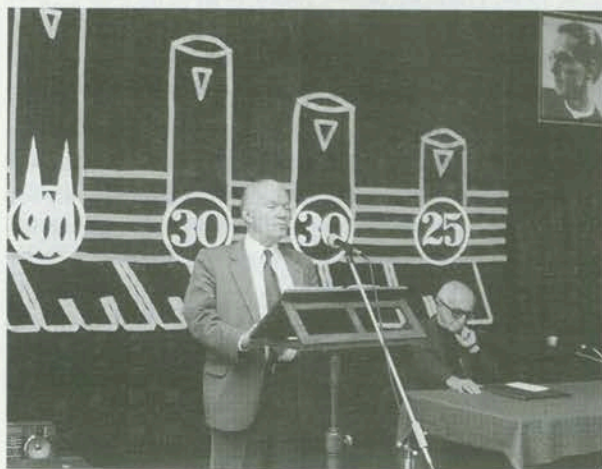
- 3 Usp. Sv. *Cecilija*, XXXIII (1939.), 2, 39.
- 4 Usp. Sv. *Cecilija*, LVIII (1988.), 2-3, str. 37.
- 5 Usp. nav. djelo, str. 57-59.
- 6 Usp. nav. djelo, str. 60.
- 7 Usp. nav. djelo, str. 59.
- 8 Usp. nav. djelo, str. 61.
- 9 Usp. nav. djelo, str. 62.
- 10 Usp. nav. djelo, str. 71-79.
- 11 Usp. nav. djelo, str. 80.
- 12 Usp. nav. djelo, str. 81.
- 13 Usp. nav. djelo, str. 82-83.

Zusammenfassung

An der Gründung des Instituts für Kirchenmusik im Jahre 1963 haben der Diözesanausschuß für Kirchenmusik des Erzbistums Zagreb, die Bischofskonferenz, die Katholische Theologische Fakultät in Zagreb und die Heilige Kongregation für Priesterseminare und Universitätsstudium teilgenommen. In der Beschreibung des Institutslebens werden die Studiumthemen, die organisatorische und editorische Tätigkeit, die Chorkonzerte und die neue Institutsreform dargestellt. Zum Schluß werden die verstorbenen Professoren und Studenten erwähnt und die Anregungen für das Weiterwirken des Instituts gegeben.

Časopis Sv. Cecilija u III. razdoblju svog izlaženja

Đuro Tomašić, Zagreb

Đuro Tomašić

"FOND SV. CECILIJE"

Na teološko-pastoralnom tjednu za svećenike 1995. godine u Fond Sv. Cecilije uplatili su:

Preč. g. Ivan Žufika, župnik iz Križevaca	500 kuna
Preč. g. Leondard Logožar župnik iz Štrigove	500 kuna
Preč. g. Stjepan Ptiček župnik iz Jastrebarskog	300 kuna
Preč. g. Ivan Štrbenac župnik iz Orahovice	300 kuna
Preč. g. Antun Prpić župnik iz Španskog	360 kuna
Preč. g. Zdenko Milić iz Zadra Franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda, Zagreb	100 kuna 200 kuna
Fra Mile Ćirko, Makarska	40 kuna
Fra Luka Delić	30 kuna

Srdačna hvala svim darovateljima koji su i praktički pokazali svoju ljubav prema crkvenoj glazbi. Sv. Cecilija, zaštitnica crkvene glazbe, neka im nagradi njihovu žrtvu.

Uprava i Uredništvo

Časopis za duhovnu glazbu Sv. Cecilija počeo je izlaziti prije 117 god. kao "list za pučku crkvenu glazbu i pjevanje", a uređivao ga je i izdavao o svom trošku učitelj Miroslav Cugšvert. Godine 1877. tiskana su samo 3 broja, 1978. tiskano je 12 brojeva (od kojih 3 dvobroja), a nakon prekida od 5 god. zbog financijskih neprilika i malog broja pretplatnika opet izlazi 1883. g. (12 brojeva) i 1884. g. (samo 4 broja). Ova zadnja četiri broja imala su i glazbeni prilog koji je uređivao Ivan pl. Zajc. Dakle, prvo razdoblje izlaženja Sv. C. pripada kraju XIX. stoljeća kad se je Cecilijanski pokret za čistoću liturgijske glazbe počeo širiti Europom, ali nas, nažalost, tada još nije dostatno zahvatilo.

Drugo razdoblje izlaženja Sv. C. obuhvaća vrijeme od god. 1907. do 1944. g. kada je ovaj časopis tiskan kao "smotra za promicanje crkvene glazbe". Poratne god. 1946. tiskan je samo jedan broj zbog zabrane izlaženja tadašnjih komunističkih vlasti. Uredio ga je Albe Vidaković. U početku drugog izlaženja Sv. C. (1907.-1909.) ovaj časopis su uređivali i izdavali Milan Zjalić i Miroslav Novak, a urednik glazbenog dijela bio je Franjo Dugan. Uz Hajdukovića spomenuta su trojica bili jedini suradnici. Od god. 1914. do 1941. urednik je bio kanonik Janko Barle, a urednik glazbenog priloga Franjo Dugan st. Nakon smrti Barle god. 1941. uredništvo je preuzeo Ivan Kokot (samo jednu godinu), a god. 1942. Albe Vidaković do 1944. (objavljena samo 3 sveska). Od

1909. g. *Sv. C.* je bila glasilo Cecilijanskog društva. Od 1922.-1926. *Sv. C.* je bila glasilo *Saveza hrvatskih pjevačkih društava*. Od svih časopisa u ovom razdoblju od 34 godine samo je *Sv. C.* izlazila kontinuirano tijekom cijeloga spomenutog razdoblja.

Treće razdoblje izlaženja *Sv. C.* počima god. 1969., 23 godine nakon zabrane tiskanja u komunističkom režimu god. 1946. i traje do danas, punih 25 godina. Izlazi 4 puta godišnje kao glasilo *Instituta za crkvenu glazbu Kat. bogosl. fakulteta* u Zagrebu. U podnaslovu je otisnuto da je to "časopis za duhovnu glazbu" a sadrži glazbeni prilog.

Zasluga da je *Sv. C.* ponovno počela izlaziti pripada našem doktoru muzikologije vlč. Mihi Demoviću, inicijatoru i promotoru *Sv. C.*, koji je bio i prvi tajnik uredništva ovog obnovljenog časopisa. Također i zaslugom mo. Anđelka Milanovića, tadašnjeg Predstojnika Instituta za crkvenu glazbu koji je prihvatio dužnost odgovornog urednika, nekih profesora Instituta za crkvenu glazbu, te *Hrv. književnog društva Sv. Ćirila i Metoda* kao izdavača. U prvom broju god. 1969. uredništvo najavljuje da će slijediti tradiciju dopunjavajući je novim iskustvima. "Iako je u duhu cecil. pokreta uredništvu prvenstveno na umu da list donosi članke iz crkvene odnosno liturgijske glazbe, te savjete i upute za njihovu provedbu, a dosljedno tome i glazbene priloge duhovnog obilježja, ipak se časopis na to ne ograničuje, želeći u dosadašnjem duhu nastaviti i s objavljivanjem članaka i prikaza s područja opće i nacionalne glazbene povijesti, glazbeno-teoretska tumačenja, rasprave, eseje, članke o glazbenom folkloru, glazbenu kritiku, estetske rasprave, prikaze suvremenog glazbenog stvaranja i vijesti o svim važnijim glazbenim događajima u zemlji i inozemstvu".¹ Dosljedno tome postavljene su i odgovarajuće rubrike.

Ova godina je dvadeset i pet godina ponovnog izlaženja *Sv. C.* – zapravo nastavak izlaženja nakon zabrane tiskanja tadašnjih političkih vlasti, kao njeno treće razdoblje postojanja. Treće razdoblje *Sv. C.* je relativno mali i skromni, ali sadržajno bogati period vremena iz skore glazbene prošlosti Hrvatskoga naroda i njegove Katoličke crkve.

Određeno vrijeme za ovo predavanje ne dozvoljava podrobniju analizu sadržaja članaka *Sv. C.* tijekom ovih 25. godina III. razdoblja njenog izlaženja. Pokušat ću, ukratko, prikazati rubrike *Sv. C.* od god. 1969. do danas i najvažnije suradnike. Nazive je rubrika (razdjela) uredništvo mijenjalo prema potrebama i vrsti pismenog oblika suradnje.

Stalne rubrike, od početka izlaženja do danas su: Uvodnik, Članci, Recenzije (kasnije Prikazi). "Članci imaju posebnu vrijednost ne samo za područje muzikologije, odnosno glazbene povijesti, znanstvenog istraživanja na arhivalijama, organografiji i organologiji, općenito o

razvoju glazbene znanosti, folkloru itd. nego posebno na području obnove liturgijske glazbe u duhu II. vaticanskog sabora i posaborskih dokumenata, objašnjavajući njihovu primjenu. To znači da je "glazba u obnovljenom bogoslužju u našoj Crkvi jedna od glavnih briga suradnika Sv. Cecilije u trećem razdoblju izlaženja časopisa",² premda je veliki propust dosadašnjeg uredničkog odbora što u *Sv. C.* nema članaka koji obrađuju isključivo pitanje gregorijanskog korala.

Rubrika "Naš glazbeni život" postojala je od početka izlaženja do broja 4/1977. g. kada ju zamjenjuje rubrika "Iz naših župa" sve do danas, i "Koncerti, opere" (kroz 7 godina do kraja 1985. g. kada ju zamjenjuje rubrika "Glazbeni događaji" sve do danas). "Naši pjevački zborovi" postoji od početka do kraja 1971. g. kada prelazi u rubriku "Naš glazbeni život". Rubrika "Vijesti" je postojala od početka do kraja god. 1971. kada prelazi u rubriku "Iz naših župa", kasnije i "Vijesti iz biskupija" i "Vijesti iz inozemstva". Stalna rubrika je i "In memoriam" a počela je kao rubrika "U spomen". Također i rubrika "Obljetnice" postoji do sada. God. 1976. uvedena je rubrika "Iz rada Instituta za crkvenu glazbu" sve do danas, a god. 1985. "Glazbeni folklor", kasnije "Etnomuzikologija". I prije god. 1985. tiskan je niz članaka iz etnomuzikologije, ali ne pod tom rubrikom, nego u rubrici "Članci" ili pod rubrikom "Muzikologija" koja postoji od god. 1985. do danas. Područje etnomuzikologije, posebno pučko liturgijsko pjevanje, ima posebnu važnost u obnovljenom bogoslužju, zato zaslužuje posebnu pozornost. Od rubrika koje su se dulje održale spomenut ću rubriku "Iz glazbene prošlosti (od 1981. do god. 1992. "Nove gramofonske ploče" (1975.-1987.), "Esej" (povremeno od 1988. do 1990.), "Glazbeni časopisi" (sadrži domaće i stranih časopisa koje je primalo uredništvo *Sv. C.* (Od 1977. do 1981.). Nažalost, neke rubrike su bile ukinute zbog novčanih poteškoća, koje su uzrokovala i smanjenje broja stranica *Sv. C.* Kratkog trajanja su bile i rubrike "Studije", "Rasprave", "Pitajte-odgovaramo", "Provjerite svoje poznavanje glazbe". Samo u jednom broju *Sv. C.* javljaju se rubrike "Zapisi", "Glazbeni skupovi", "Osvrti", "Izvještaji", "Interview", "Anketa" i "Organografija" (samo u br. 1/1979.) premda je i prije i poslije bilo članaka iz područja organografije. Kao prilog tiskano je u 50 nastavaka *Osnovna teorija glazbe* (od 1980.-1993.) To je diktirala nužna potreba *Instituta za crkvenu glazbu*. Uredništvo *Sv. C.* tiskalo je i nekoliko zbornika o znanstvenim skupovima i savjetovanjima.

U organizaciji *Instituta za crkvenu glazbu* održano je znanstveno savjetovanje o Albi Vidakoviću. Predavanja održana na ovom znanstvenom savjetovanju tiskana su kao Zbornik radova u *Sv. C.* br. 2-3/1975. Sudjelovali su, direktno ili indirektno, 24 predavača: Milanović, Galetić, Špralja, Šemudvarac, Pettan, Leščan, Županović, Žganec, Andreis, Blajić, Bošković, Brkanović, Cvetko, Fajdetić,

Fellerer, Haberl, Njirić, Overath, Ruždjak, Szigeti, Šaban, Šulek, Župančić i Županović. (Polovica ovih nisu više među živima!).

U broju 2-3/1978. tiskan je *Zbornik radova sa znanstvenog skupa o stotoj obljetnici Sv. Cecilije*. Sudionici su bili: Soldo, Andreis, Olup, Fajdetić, Milanović, Špralja, Leščan, Zagorac, Tomašić, Blajić, Šaban, Bezić, Gavazzi, Županović, Bošković, Tandarić, Galetić, Klobučar, Pettan, Gorana Doliner, Škulj, Stefanović (ukupno 22, od njih 8 nisu među živima!).

Predavanja na savjetovanju o Janku **Barléu** (jednom od urednika *Sv. C.*) tiskana su u br. 2/82. Sudjelovali su: Milanović, Kolarić, Tandarić, Županović, Gavazzi i Demović (6 predavača).

U Zborniku radova povodom 25. obljetnice *Instituta za crkvenu glazbu* (U *Sv. C.* br. 2-3/88.) tiskani su članci Županovića, Komarice, Tomašića, Špralje, Blajića, Pijnjuha, Kočonde, s. Sorić, Komorčeca i Zdenke Miletić (10 predavača).

Ovdje ću citirati mišljenje o ovim skupovima i znanstvenim savjetovanjima našega uvaženog akademika prof. Lovre Županovića, povodom proslave 25. godišnjice rada *Instituta za crkvenu glazbu* u Zagrebu: "Posebno je bio impresivan znanstveni skup o životu i radu Albe Vidakovića o 100. obljetnici prvog broja časopisa *Sv. Cecilija* jer su u njemu – uz referente iz Republike Hrvatske – "koji su poznati našoj javnosti kao vrijedni znanstveni pregaratelji" sudjelovali i referenti iz susjednih Republika." Stručnost pročitanih pa objavljenih radova sa (ovoga i svih ostalih – op. ur.) skupova odnosno okruglih stolova bila je na uobičajenoj stručnoj razini, a iznesena građa, bilo novim podacima, bilo preispitivanjem poznatih činjenica predstavlja nedvojbeni prinos glazbenoj znanosti.³ Isti autor, govoreći o priložima iz povijesti glazbe i muzikologije u *Sv. C.* kaže: "Svi su se objavljeni prilozi na ovaj ili onaj način pokazali korisnima za domaću glazbenu historiografiju. Nekima od njih važnost je, međutim, neprocjenjiva."³

Svoj prinos glazbenoj znanosti dali su tijekom ovih 25 godina trećega razdoblja izlaženja *Sv. C.* i svi ostali suradnici glasnika. Ukupno ih je oko 160! Tri suradnika imaju preko 20 tiskanih članaka u *Sv. C.*, jedanaest suradnika imaju od 10-20 tiskanih članaka tijekom ovih 25 godina, a jedanaest suradnika imaju od 5-9 tiskanih članaka. Ovih plodnih suradnika bilo je ukupno 25.

No, najveći broj suradnika *Sv. C.* u III. razdoblju izlaženja imaju tiskan samo po jedan članak. Ukupno ih je 93. Po dva tiskana članka bilo je 29 suradnika, a po šest suradnika imali su tiskano tri, četiri ili pet članaka. Prva tri najplodnija autora su: Zdravko Petar Blajić (31 članak), Zdenka Miletić (27 članaka) i Lovro Županović (25 članaka). Slijede: Ivan Bošković (19), Demović, Mila-

nović, Špralja i Šaban (svaki po 18 članaka), Miroslav Vuk (15), Tomašić (14 i "Pitajte-odgovaramo", te Teorija u nastavcima), Njirić (12), Leščan (11), Pettan i Galetić (svaki po 10), Fajdetić (9), Boić, Fazinić i Krmpotić (svaki po 7), Žganec i Golenić (po 6), Sekulić, Martinjak, Zagorac, Mioč i Žmikić (svaki po 5 članaka). Slijede Komarica, Malinka, Stipčević, Kusić – svaki po 4 članka itd.

U ovih 25 godina III. razdoblja izlaženja ovoga časopisa, u njemu je tiskano preko 350 stručnih članaka koji – po riječima Županovića – "Predstavljaju nedvojbeni prinos glazbenoj znanosti".³ U ovih 350 stručnih glazbenih članaka ne ulaze manji prilozi iz rubrika "Glazbeni događaji", "Vijesti", "Koncerti", "Izveštaji", "Recenzije" itd. pa čak niti spomenuti *Zbornici radova sa znanstvenih savjetovanja* (s njima bi bilo preko 380 članaka).

Urednici u ovom III. razdoblju izlaženja *Sv. C.* bili su: od god. 1969. do 1990. mo. Anđelko **Milanović** (a zadnjih desetak brojeva *Sv. C.* de facto je bio urednik mo. Izak **Špralja** (zbog bolesti Milanovića), od broja tri 1990. g. do danas glavni i odgovorni urednik je Đuro **Tomašić**. Urednik glazbenog priloga akademik prof. Anđelko **Klobučar**.⁴

Na kraju možemo reći da sva tri razdoblja izlaženja ovoga glasila povezuje "jednaki naslov i ista svrha: promicati glazbenu kulturu kod nas, osobito glazbenu kulturu koja je neposredno vezana s bogoslužjem".⁵ Slušajući ovo izlaganje, zar Vam se ne čini, prema riječima A. Vidakovića, "da cijelo ljudsko biće mora osjetiti, da se novi zadaci suvremenog života (pa i na području crkvene glazbe) mogu ostvariti samo u savršenom skladu uzvišenih ciljeva i časnom i poštenom naporu oko njihova dostignuća."

Zato, kao urednik, pozivam sve prisutne na suradnju u *Sv. C.*!

BILJEŠKE

- 1 FAJDETIĆ, V.: *Sv. Cecilija* u trećem razdoblju svog izlaženja. *Sv. C.* 1978., br. 2-3, str. 57.
- 2 ŠPRALJA, I.: Gregorijanski koral u *Sv. Ceciliji*. *Sv. C.* 1978., br. 2-3, str. 71.
- 3 ŽUPANOVIĆ, L.: Prilozi iz povijesti glazbe i muzikologije u *Sv. Ceciliji* u svjetlu njihova značenja za domaću i inozemnu glazbenu historiografiju. *Sv. C.* 1978., br. 2-3, str. 105.
- 4 PETTAN, H.: Urednici časopisa *Sv. Cecilija* i glazbenih priloga u njemu. *Sv. C.* 1978., br. 2-3, str. 120.
- 5 TOMAŠIĆ, Đ.: Ideologija cecilijanstva i zakonodavstvo crkvene glazbe u *Sv. Ceciliji*. *Sv. C.* 1978., br. 2-3, str. 86. i *Sv. C.* 1977., br. 1, str. 1.

Zusammenfassung

In diesem Vortrag hat der Autor den Inhalt der Zeitschrift Sv. Cecilija dargestellt. Die Darstellung umfasst die III. Periode des Erscheinens der Zeitschrift, d.h. ab 1969, und wurde anlässlich des 25-jährigen Jubiläums verfasst. Es wurden alle thematischen Blöcke aufgezählt, in denen die wichtigen Abhandlungen erschienen sind; ein Kurzkomentar zu jedem von ihnen wertet ihren wissenschaftlichen Beitrag zur musikalischen Kultur. Zum Schluss wurden auch die wichtigsten und fruchtbarsten Autoren-Mitarbeiter der Zeitschrift erwähnt.

II.

SLAVLJE SVETE CECILIJE Zagrebačka katedrala u 17.30 sati

Pontifikalnu misu predvodi i propovijeda biskup dr. Đuro Kokša. Misu za zbor, puk i orgulje Anđelka Klojučara skladanu za 900 obljetnicu zagrebačke biskupije izvode zagrebački župni zborovi.

Svečana koncelebrirana misa u Zagrebačkoj prvostolnici

Uvod

Ovo je svečani čas, veliki blagdan naše Crkve i naše katedrale – kad slavimo toliko obljetnica. Prva i ponajveća obljetnica je 900. Zagrebačke biskupije, odnosno nadbiskupije. I to je u stilu ovog blagdana, velikog blagdana duše i srca, sv. Cecilije, djevice i mučenice: "Cantantibus organis illa in corde suo soli Deo decantabat dicens: Fiat cor meum et corpus meum immaculatum ut non confundar" stoji u staroj legendi o sv. Ceciliji. Jer glazba je ona srž, ono srce što provijava kroz tih 900 godina. Ujedno slavimo 30. obljetnicu Instituta za crkvenu glazbu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu,

koji će ove večeri nastojati da nam dade ono najljepše, ono najfinije i ono najtoplije što ima. Ove godine je i 30. obljetnica smrti *mo. Albe Vidakovića*, osnivača Instituta za crkvenu glazbu koji je iz dalekih ali nama blizih ravnic Bačke donio raspjevanu dušu do Zagreba i ovdje ostavio svoje životno djelo. Spominjemo se i 25. obljetnice trećeg izlaženja časopisa za crkvenu glazbu *Sv. Cecilija*. Sada se u pobožnom sjećanju i u tihoj uspomeni sjetimo svih glazbenika koji su prešli u vječni život kao i živućih koji sada rade za dobrobit vjernika.

Homilija

Kolika je u dušama vašim radost u ovo doba koje je tmurno, kako duboko siže pjesma, pjesma u srcu, duboko, dublje nego sve što čovjek ima kada se slavi velika svetica, velika mučenica sveta Cecilija. Mučenica, svetica, zaštitnica onih koji čiste duše pjevaju pjesmu koja sa zemlje ide sve do nebesa, do samoga Boga. To je *Sveta Cecilija*. I kad mi u dubinu naših duša spustimo te glasove, toliko duboko i koliko je duboka ljudska duša, nitko od nas to ne zna, to je tajna pridržana samom Bogu. Mi želimo što dublje, što jače prodrijeti, koliko daleko stižemo i koliko daleko naš glas dopire do nebesa, do nebesa – kako je visok, kako je dalek Bog od nas. Ako ga želimo dohvatiti, On je u duši našoj i sa svim zanosima koje imademo. On dijeli te zanose. On ih otvara. On ih širi po cijelom svemiru. I kada mi na blagdan svete Cecilije slavimo ljudski glas i ljudski zvuk i ljudsku pjesmu koja od nas ide prema Bogu, daleko, daleko preko svijeta, onda mi uistinu postajemo dublji ljudi i veći kršćani. Ne može se biti kršćanin koji ne pjeva kršćansku pjesmu, a to je pjesma vjere, to je pjesma nade, to je pjesma ljubavi.

I kad mi večeras u našoj katedrali slavimo sv. Ceciliju kao zaštitnicu crkvenog pjevanja i svega onoga što je sa zvukom povezano najdublje doživljavamo i našega Boga i našu vjeru. Nema dubine Boga, nema dubine pjesme koja se izvija iz dna naših duša i ide ravno do Boga. Rekli smo da slavimo ove godine 900. obljetnicu (nad)biskupije znači slavimo obljetnicu crkava, koje su bile katedrale, koje još i danas stoje, onda mi osjećamo da se kroz 900. godina pjevalo, pjevalo na blagdane ove svete, na blagdan čistoće. I kolikogod u životu bilo prljavština i svega okrutnoga, grubog i krvavog, mi znademo da je u našim srcima zakopano i nalazi se središte iz kojega se izvija pjesma i čistoća.

I kada promatramo našu prošlost, 900 godina, da se pjeva pjesma Bogu, mi znademo da su ovi naši zborovi po crkvama i katedralama, da su od početka, od kad smo postali kršćani i da će uvijek biti s nama, da će nas uvijek dizat', dizat' više, da zaboravimo ovo, da ne vidimo samo ovo što je prljavo i ružno, nego da hodimo u čistoći.

Duboka je čežnja u ljudskome srcu, i samo u ljudskome srcu, da budemo čisti, da budemo sveti. Kakvi god mi